

ESKİŞEHİR İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2022-2023 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI DERSİ 10. SINIFLAR
2. DÖNEM 1. SINAV ÖRNEK SORULARI

1. Destan ve efsaneyi temel özelliklerine göre karşılaştırınız.

Destan	Efsane

2. Doğal destanlar kaç aşamadan oluşur? Bu aşamaları kısaca açıklayınız.

3. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

Türk edebiyatında destanların sınıflandırılmasında coğrafi ve kültürel değişikliklerin yanı sıra din unsurunun da etkisi vardır. Bu bakımdan destanlar, İslamiyet'in kabulünden önceki Türk destanları ve İslamiyet sonrası Türk destanları olarak sınıflandırılmıştır. İslamiyet'in kabulünden önceki Türk destanları arasında; Altay-Yakut Dönemi'nde destanı, Saka Dönemi'ndeve..... destanı, Hun Dönemi'ndedestanı, Kök Türk Dönemi'ndevedestanı, Uygur Dönemi'nde iseve.....destanı yer alır.

4. Aşağıda verilen doğal destanlar ve yazarlarını eşleştiriniz.

a	Tasso	...	Çanakkale Şehitlerine
b	Ariosto	...	Genç Osman
c	Dante	...	Üç Şehitler Destanı
d	Vergilius	...	İlahi Komedyası
e	Milton	...	Çılgın Orlando
f	Cahit Külebi	...	Kurtarılmış Kudüs
g	Mehmet Akif Ersoy	...	Kaybolmuş Cennet
h	Kayıkçı Kul Mustafa	...	Atatürk Kurtuluş Savaşında
ı	Fazıl Hüsnü Dağlarca	...	Aeneis

5. Tanzimat I ve Servetifünun dönemlerini tabloda verilen özellikler açısından değerlendiriniz.

Tanzimat I		Servetifünun
	Dil / Anlatım	
	Tema / Konu	
	Sanat Anlayışı	
	Edebi akım	
	Temsilci (iki kişi)	

6. Aşağıdaki ifadeler doğru ise (D); yanlış ise (Y) yazınız.

- Destanların oluşabilmesi için öncelikle o milleti derinden etkileyen bir olayın (savaş, göç, kıtlık vb.) yaşanması ve bunun dilden dile aktarılması gerekir.()
- Türk dili, edebiyatı ve tarihi için önemli bir kaynak niteliği taşıyan destanlar, Geçiş dönemi ürünlerindedir.()
- Efsaneler; her türlü üslup kaygısından uzak, hazır kalıplara yer vermeyen, belirli biri inanışın olduğu kısa anlatılardır.()
- Servetifünun döneminde yazılan romanlarda genel olarak mekân Anadolu'dur.()
- Türk edebiyatında roman türünün Batılı anlamda ilk örnekleri Milli edebiyat döneminde verilmiştir.()

7. Aşağıdaki cümleleri türleri açısından inceleyiniz.

***Köroğlu, Bolu Beyi'nin bahçesindeki çiçeklere imrenir ve bu duygusunu Ayvaz ile yakın arkadaşı Kenan'a söyler.

- Yapısına göre:
- Anlamına göre:
- Yüklemine göre:
- Yüklem türüne göre:

***Senin bizim için ne fedakârlıklar yaptığını unutmuyor muyuz hiç?

- Yapısına göre:
- Anlamına göre:
- Yüklemine göre:
- Yüklem türüne göre:

***Şimdi vapur biraz daha serbest ilerliyor, artık bu manzaralar evvelkinden çabuk uzaklaşıyor, ufkun sislerine boğuluyordu.

- Yapısına göre:
- Anlamına göre:
- Yüklemine göre:
- Yüklem türüne göre:

***Akşamın bu vaktinde gene o hastalıklı sarı renk kapladı ortalığı.

- Yapısına göre:
- Anlamına göre:
- Yüklemine göre:
- Yüklem türüne göre:

8. Çıkmaz sokağın ağzında bir çeşme, bir de hayvanları sulamak için yalak vardı. Elime geçen çerçöple özene özene oyuncak bir kayık yaptım. Kayığım yalaktaki suyun üzerinde yüzünce dünyalar benim oldu. Onu elimle dürttüm olmadı. Yanağımı suya değdirerek başımı kayık düzeyine eğdim; tatlı sert tütün paketinin kâğıdından yapılmış yelkene üfledim. Gemim suların üzerinde kaydı. Hemen yalağın öte tarafına koştum. Kayık bana doğru geliyor, yani ilerliyordu. Siftah olarak ileriye gitmek ve gerilerden ayrılmak sevincini tadıyordum. Kayığı seyre öyle dalmıştım ki kayık burnumun üstünde baştan kara etti. Onu hemen döndürdüm. Durmamacasına üfledim. Başım fırl fırl dönüyor, kulaklarımda yüzlerce ziller çınlıyordu. Gemim bütün yelkenlerini doldurmuş açık denizlerde koskocaman bir kelebek gibi kayıyordu. O sırada güneş battı. Ortalık karardı. Sokaklardan el ayak çekildi. Farkında olan kim? Kendimi lodos rüzgârının ta kendisi sanıyordum. Yanaklarımı körpe ciğerlerimin bütün gücüyle şişirip sağanak sağanak esiyordum. Pruva direği, sözü küçümseyerek dalgın eda ile işaret veren bir el gibi sağa sola eğiliyordu. Direk ucu yıldızdan yıldıza gidip geldikçe içimde yeni yeni uyanan bir musikiye tempo tutuyordu. Koca gemim, sendeleyeyen yıldızlar arasında kapkara bir uçurum kadar mağrur ilerliyordu. Ne var ki artık soluğum tükeniyordu. İşte bunun için, "Rüzgâr kesiliyor! Artık camadanları çözünüz!" diye ciyak ciyak bağırdım.(Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.)

- Metinde hâkim olan bakış açısı nedir?

- Metnin teması nedir?

- Metinde hangi akımın ya da akımların etkisi vardır?

